

NAMAZ İBADETİ VE ÖNEMİ¹

Yüce Allah insanı kendisine iman ve ibadet etmek için yaratmıştır. İbadet ise; boyun eğme, itaat etme, emrin gereğini yerine getirme gibi manaları ifade eder. İslam'ın her emir ve yasağına uymak ibadettir. İbadetlerin en önde geleni namazdır. Yüce Allah, ilk insan ve ilk peygamber Adem (a.s.)'den itibaren bütün insanları “*namaz*” ibadeti ile sorumlu tutmuş ve bütün peygamberler, kavimlerine “*namaz*” kılmalarını emretmiştir.²

Yüce Rabbimiz ve sevgili Peygamberimiz “*namaz*” üzerinde ısrarla durmuş, namazlarını kılanlara mükâfat, kılmayanlara ise ceza olduğunu bildirerek beş vakit namazın kılınmasını teşvik etmiş ve terkinden sakındırmıştır.³

Namaz Kelimesinin Anlamı

Farsça bir kelime olan **namaz** Kur'ân'da “**salat**” kelimesi ile ifade edilmektedir. “**Salat**” kelimesinin sözlükte iki anlamı vardır:

a) Duâ. Kur'ân'da bu anlamda kullanılmıştır. ⁴

b) Uylukların başındaki iki tümsek kemiği hareket ettirmek.

Din ıstılahında ise **namaz**, “Peygamberimizin uyguladığı şekilde yerine getirilen, kalp, dil ve bedenle birlikte yapılan bir ibadettir.”⁵

Beş Vakıt Namaz Kimlere Farzdır

Beş vakit namaz; akıllı, ergenlik çağına giren kadın ve erkek her müslümana farzdır. Namazın farz oluşu kitap, sünnet ve icma ile sabittir. Kur'ân'da Yüce Allah,

فَأَقِمْوَا الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَوْفُوتًا

“... *Namazı dosdoğru kılın, çünkü namaz, müminlere belirli vakıtlere bağlı olarak farz kılınmıştır*” (Nisa: 4/103) buyurmaktadır.

أَقِمِ الصَّلَاةَ لِذُلُوكِ الشَّمْسِ إِلَى عَسَقِ اللَّيْلِ وَقُرْآنِ الْفَجْرِ إِنَّ قُرْآنَ الْفَجْرِ كَانَ مَشْهُودًا

“*Güneşin zevalinden (öğle vakti batıya kaymasından) gecenin karanlığına kadar (belli vakitlerde) namazı kıl. Bir de sabah namazını kıl. Çünkü sabah namazı şahitlidir*” (İsra,17/78) buyurmaktadır.

Bu iki âyette yüce Allah günde beş vakit namaza işaret etmektedir. Kur'ân'da namaz ile ilgili âyetleri birlikte ele aldığımızda günde beş vakit namazın müminlere farz olduğunu anlıyoruz. Ancak namazların ilik ve son vakitlerini ve nasıl kılınacağını öğreten Peygamberimiz (a.s.)'dir. Ona da vahiy meleği Cibril (a.s.) öğretmiş ve ashabına,

صلوا كما ريتموني اصلي

“*Ben namazı nasıl kılıyorsam, siz de öyle kılın*” buyurmuştur. ⁶

¹ Bu bölüm Din İşleri Yüksek Kurulu Üyesi **Yusuf ALTAŞ** tarafından hazırlanmıştır.

² Bakara, 2/83. Mâide, 5/12. Yûnûs, 10/87. Hûd, 11/87. İbrâhîm, 14/37,40. Meryem, 19/31,35. Tâhâ, 20/14,132. Enbiyâ, 21/73.

³ bk. İsmail Karagöz'ün *Namazların Kısaltılarak ve Birleştirilerek Kılınması Seferilik ve Hükümleri*, Hakses, Yay. Ankara, 199) adlı eseri ile *Namazları Dosdoğru Kılabilmek* (Diyabet Aylık Dergisi, Mayıs, 2003) vaaz örneğinden yararlanılmıştır.

⁴ Enfâl, 8/35. Tevbe, 9/91,103. İsrâ, 17/110. Nûr, 24/ 41, Ahzâb, 33/43,56.

⁵ Hamdi Yazır, *Hak Dini Kur'ân Dili*, I, 190-191. Eser Neşriyat, İst. 1971. Karagöz, . s, 3-17.

Namaz vakitlerini ve namazın nasıl kılınacağını soran ashaba Peygamberimiz bizzat namazı kılarak öğretmiş, nesilden nesile intikal etmiş ve bu konuda icma hasıl olmuştur.

Kur'ân'da ısrarla “namaz” kılınması emredilmiş (Bakara, 43,83,110) ve

ان الصلوة كانت على المومنين كتابا موقوتا

“namazın müminlere vakitli olarak farz kılındığı” bildirilmiştir (Nisa, 4/103).

Müminlerin peygamber (a.s.)'in öğrettiği ve bize kadar tevatüren gelen şekliyle günde beş vakit namazı kılmaları kulluk görevidir.

Namaz Her Hâl Ve Şartta Kılınmalıdır.

Hiçbir şey; iş, ticaret, görev, meşgale ve mazeret mümini namazdan alıkoyamaz (Nur, 38). Bu görevin yerine getirilmesi için dinimiz her türlü kolaylığı sağlamıştır:

- Su bulamayanlar, teyemmüm ederek (Mâide, 6).
- Bir tehlikeden korkanlar yaya veya binit üzerinde (Bakara,239),
- Yolcular, dört rekatlı farzları ikişer rekat olarak ⁷
- Zaruret ve ihtiyaç halinde öğle ile ikindi, akşam ile yatsı namazlarını öğle veya ikinde, akşam veya yatsı vaktinde birleştirerek⁸
- Savaş halinde olanlar, nasıl güçleri yetiyorsa o şekilde (Nisa, 4/102),
- Korku halinde olanlar, yürüyerek veya binit üzerinde (Bakara,239),
- Ayakta durmaya güçleri yetmeyen hasta ve özürlüler, oturarak, buna da güçleri yetmeyenler, yatarak namazlarını kılabilirler (Al-i İmran, 191)

Kadınların özel halleri, deli olmak, bayılmak ve unutmak hariç namaz kılmamanın hiç bir mazereti yoktur.

İman kalbine yerleşmiş ve gerçek mü'min niteliğini kazanmış bir müslümana namaz kılmak ağır ve zor gelmez (Bakara, 45).

Mümin, namazlarına müdavidir (Meâric, 22-23), namazlarını zevkle ve isteyerek kılar.

Yüce Allah, Kur'ân'da, namazı üşene üşene kılmayı (Nisa, 142) ve terk etmeyi münafık (Tevbe, 54) ve kafirlerin niteliği olarak zikretmiştir (Müddessir, 44).

Namazın Mükafatı

Yüce Allah, **namaz kılanlara**; merhamet (Tevbe, 71. Nûr, 56), bağış ve tükenmez rızık (Enfal, 3-4), cennet (Ra'd, 19,23. Mü'minûn, 1-2,9-11), büyük mükâfat (Nisa, 4/162) ve kendi rızasını (Tevbe, 72) va'detmiş, namaz kılan mü'minlerin müjdelenmesini istemiştir (Hac, 34-35. Neml, 2-3). Çünkü namaz, mü'minin hayatına çeki düzen verir; onu her türü çirkinliklerden, haram ve yasakları işlemekten men eder (Ankebût, 49).

Kur'ân'da Namazlarını huşu ile eda eden (Mü'minûn, 23/2) ve “*musallî*” olmanın gerektirdiği inanç, söz, fiil ve davranış içerisinde olan ve namazı hayatına hakim kılan mü'min doğru yolu bulmuş ve kurtuluşa eren (Lokman, 4-5) kimseler oldukları ifade edilmektedir.

⁶ Buhari, Ezan, 18. I, 155.

⁷ Müslim, Salâtü'l-müsâfirîn, 4.I, 478. Ebû Davut, Salat, 27. II, 7.

⁸ Müslim, Salâtü'l-müsâfirîn, 52, I, 490. Buhârî, Taksîrû's-salâti, 13, II.39.

İman, namaz ve diğer ibadetler, kul ile Allah arasında manevi bir ticarettir. Bu ticareti yapanlar, asla zarar etmezler (Fâtır, 29-30). İman edip sâlih ameller işleyen, beş vakit namazı dosdoğru kılıp servetinin zekatını verenlerin mükâfatları Allah katındadır. Onlara korku yoktur ve onlar üzülmeyeceklerdir (Bakara, 277).

Peygamberimiz Veda Hutbesinde;

اتقوا الله ربكم و صلوا حمسكم و صومو شهركم و ادوا زكاة اموالكم و اطيعوا اذا امركم تدخلوا جنة ربكم

“Rabb’iniz Allah’a karşı gelmekten sakınınız Beş vakit namazınızı kılınız. Ramazan orucunuzu tutunuz. Malınızın zekatını veriniz. Amirlerinizin (Allah’a isyan olmayan)⁹ emirlerine uyunuz. Rabbinizin cennetine girersiniz” müjdesini vermiştir.¹⁰

İnsan, “beşer” olması hasebiyle hatasız ve kusursuz olmaz. Günlük hayatında farkına varmadan madden ve manen, bedenlen ve rûhen kirlenir. Şirk (Allah’a ortak koşmak), küfür (Allah’ı ve ayetlerini inkâr etmek), nifak (iki yüzlülük) gibi inançla ilgili veya içki, kumar, zina, hırsızlık, adam öldürme, yalan söyleme, hile yapma, rüşvet, gıybet ve iftira etme... gibi amel ile ilgili olup tövbe etmeyi gerektiren büyük günahlar hariç “namaz”, kusurların ve hataların bağışlanmasına vesile olur (Hâd, 11/114).

Peygamberimiz (a.s.), الصلوات الخمس و الجمعة الى الجمعة كفارة لما بينهن ما لم تغش الكبائر

“Beş vakit namaz ve Cuma namazı diğer Cuma namazına kadar büyük günahlardan kaçınıldığı takdirde aralarında işlenen günahlara kefarettir” buyurmuştur.¹¹

Namazın İnsana Kazandırdıkları

İslam’ın beş temel esasından biri olan¹² beş vakit namazı kılmanın hayatta en az beş kazancı vardır:

a) Allah ve Peygambere itaat etmiş ve en faziletli ibadeti îfa etmiş olur.

Namaz; ilk defa *farz* kılınan, âhirette ilk sırada hesabı sorulacak olan ibadettir.¹³Çünkü namaz, dinin direği¹⁴ ve imanın alameti¹⁵ ve amellerin en fazîletlisi ve Allah’a en sevimli olanıdır:

اي الاعمال افضل

“Amel(ler)in Allah’a en sevimli olanı hangisidir?” sorusuna Peygamberimiz (a.s.),

الصلوة لوقتها “Vaktinde kılınan namazdır”¹⁶

اي العمل احب الى الله “Hangisi daha fazîletlidir?” sorusuna ise yine

الصلوة لوقتها “Vaktinde kılınan namazdır” cevabını vermiştir.¹⁷

رَأْسُ الْأَمْرِ الْإِسْلَامُ وَعَمُودُهُ الصَّلَاةُ وَذُرْوَةٌ سَنَامِهِ الْجِهَادُ

⁹ Peygamberimiz (a.s.), “ma’siyetle emredilmesi hariç, müslüman kişinin sevdiği ve sevmediği her konuda söz dinlemesi ve itaat etmesi farzdır. Eğer bir ma’siyet (dinen suç/günah olan bir söz ve fiil) ile emredilirse bu konuda söz dinlemez ve itaat etmez” buyurmuştur. **Tirmizî**, Cihad, 29. No:1759. IV,209. **Müslim**, İmare, 38. II,1469. Bir başka hadisinde ise “Allah’a isyan konusunda kula itaat olmaz. İtaat ancak maruf olan şeylerde olur” buyurmuştur. **Müslim**, İmare, 8. II, 1469.

¹⁰ Tirmizî, Ebvâbü’s-Salati, 434. II, 516. Ahmed, V, 251.

¹¹ Müslim, Tahâre, 14-15. I, 209. Ahmed, II, 229.

¹² Müslim, İman, 1, 5,7,8,19 I, 7,39,40,41,45.

¹³ Nesâî, Salat, 9. I, 231-233.

¹⁴ Aclûnî, *Keşfü’l-Hafâ*, II, 39-40.

¹⁵ Aclûnî, II, 40.

¹⁶ Buhârî, Mevâkîf, 5. I, 134.

¹⁷ Buhârî, Mevâkîfü’s-Salati, 5. I, 134; Müslim, İman, 137. I,89.

“İşin başı İslam, direkleri namaz, en yüksek noktası ise cihattır”¹⁸ buyuran Peygamberimiz (a.s.), beş vakit namazını kılan kimseye Allah’ın “cennet” va'd ettiğini, kılmayan kimseye ise bir va'dinin bulunmadığını bildirmiştir:

b) Allah'ı anmış olur

İbadetlerden maksat Allah’ı anmaktır. Allah’ı anmanın en güzel yollarından biri Kur’ân-ı Kerim okumak ve namaz kılmaktır. Yüce Allah,

اقم الصلوة لذكرى "Beni anmak için namaz kıl" buyurmuştur (Taha, 14). Namaz kılan kimse hem Kur’ân okumuş, hem Allah’ı tekbir, tespih ve dua ile anmış olur. Her türlü zikir namazda toplanmıştır.

c) Maddî ve manevî kirlere temizlenir

Peygamberimiz (a.s.), beş vakit namazını kılan kimseyi günde beş defa bir nehirde yıkanan kimseye benzetmiştir:

ارايتم لو ان نهرا بباب احدكم يغتسل فيه كل يوم خمسا ما تقول ذلك يبقى من درنه

“Ne dersiniz? Birinizin kapısının önünde bir ırmak olsa ve burada günde beş defa yıkansa bu kimsede hiç kir kalır mı? (Sahabenin);

‘Hayır hiç bir kir kalmaz’ diye cevap vermeleri üzerine

قال فذلك مثل الصلوات الخمس يمحو الله به الخطايا “İşte beş vakit namaz da böyledir. Allah, bu sebeple günahları temizler, yok eder”¹⁹.

Günde beş vakit namazını kılan manevî kirlere temizlendiği gibi dış çevre ile sürekli temas halinde olan organlar günde beş defa yıkandığı için kirlere ve bulaşıcı mikroplardan temizlenmiş olur.

Vücut, elbise ve namaz kılınacak yeri temizlemek namazın şartı olduğu için namaz, kişiyi temiz olmaya mecbur eder.

d) Vakitlerini düzene koyar

Her namaz vaktinde kılınacağı için, kişinin hayatını düzen ve tertibe koyar

e) Günahlardan ve kötülüklerden korunur.

Namaz insanın fikir, kalp, ruh ve niyet temizliğini temin eder, kötülüklerden uzak kalmasını temin eder. Her türlü haramlardan, çirkin söz, fiil ve davranışlardan uzak kalmasını sağlar.

أَتْلُ مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ وَأَقِمِ الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَلَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ

“(Ey Peygamberim!) Sana vahyedilen kitabı oku ve namazı doğru kıl. Çünkü namaz, hayasızlıktan ve kötülükten alıkoyar. Allah’ı anmak elbette (ibadetlerin) en büyüğüdür. Allah yaptıklarınızı bilir” (Ankebut: 29/45) anlamındaki âyet bunun açık delilidir.

f) Beş vakit namazını kılan kimse, kibir ve gururdan kurtulur. Alnının secde koyan insan, kul ve yaratılmış olduğunun farkına varır, dinin haram kıldığı kibir ve gururu terk eder. İnsan haklarına saygılı olur. Allah rızası için iş yapmaya alışır.

g) İlâhî murakabe altında olduğunun farkında olur.²⁰

¹⁸ Tirmizî, İman 8.....

¹⁹ Buhârî, Mevâkîtu’s-Salâti, 6. I, 134.

²⁰ İsmail KARAGÖZ a.g.m.

يتعاقبون فيكم ملائكة بالليل و ملائكت بالنهار و يجتمعون في صلاة ، Peygamberimiz (a.s.), الفجر و العصر ثم يعرج الذين باتوا فيكم فيسئلهم و هو اعلم بهم كيف تركتم عبادي فيقولون تركناهم و هم يصلون و اتيناهم و هم يصلون

“Gece ve gündüz melekleri sizi takip ederler. Sabah ve ikindi namazlarında toplanırlar. Sonra sizinle geceleleyen melekler, ilâhî huzura çıkarlar. Rab’leri onlara, “- onları en iyi bir şekilde bildiği halde- kullarımı nasıl terk ettiniz?” diye sorar. Melekler, “onları namaz kılarken terk ettik ve namaz kılarken bulduk” cevabını verirler” demiştir.²¹

h) Kusurlarının bağışlanmasına vesile olur.

Namaz müminlerin kusurlarına kefâret ve Allah'ın mağfiretine vesile olur. Peygamberimiz (a.s.) şöyle buyurmuştur:

الصلوات الخمس و الجمعة الى الجمعة مكفرات لما بينهن اذا اجتنبت الكبائر

“Beş vakit namaz ve Cuma namazı diğer Cuma namazına kadar büyük günahlardan kaçınıldığı takdirde aralarında işlenen küçük günahlara kefarettir”²²

خمس صلوات افترضهن الله من احسن وضوءهن و صليهن لوقتهن و اتم ركوعهن و خشوعهن كان له على الله عهدا ان يغفر له و من لم يفعل فليس له على الله عهد ان شاء غفر و ان شاء عذبه

“Allah, beş vakit namazı (kullarına) farz kılmıştır. Kim abdesti güzelce alır, beş vakit namazı vaktinde kılar, rükûunu, secdesini ve huşûunu tam yaparsa bu kimseye Allah'ın onu bağışlayacağı (ve cennete koyacağına) dair ahdi (sözü) vardır. Namazlarını kılmayan kimseye ise Allah'ın bir sözü yoktur. Dilerse onu bağışlar (ve cennetine koyar), dilerse ona azap ede.”²³

Müslüman, günde beş vakit namazını mutlaka kılar.

Namazı Kılmamanın Hükümü

Beş vakit namazı kılmamak Allah'a isyan etmektir, büyük günahdır. Yüce Allah Kur'ân'da, namazlarını kılmayan kimselerin cezasını çekeceklerini bildirmektedir:

فخلف من من بعدهم خلف اضاعوا الصلوة و اتبعوا الشهوات فسوف يلقون غيا

“Onlardan (peygamber ve salih kimselerden) sonra yerlerine öyle bir nesil geldi ki namazı zayı ettiler ve şehvetlerine uydular. Bunlar, cehenneme atılacaklardır” (Meryem, 159).

Bu âyet; namazlarını kılmayanların cehennemde cezalarını çekeceklerini bildirmektedir. Çünkü dinin direği ve mü'minin miracı olan namazı kılmayan bir insan diğer dînî görevlerinde de gevşektir, günah bataklığına dalmış ve böylece nefesine zulmetmiştir demektir.

İbn Abbas (ö.62/687) ve **İbn Mes'ûd** (ö.32/652), âyette geçen “gayyâ” kelimesinin cehennemde bir vadinin ismi olduğunu söylemiştir.²⁴

²¹ Buhârî, Mevâkît, 16. I, 139.

²² Müslim, Tahâre, 16. I, 209. Ahmed, II, 229.

²³ Ebû Dâvûd, Salat, 9. I, 295-296.

²⁴ **Nesefî**, Ebû'l-Berakât, Abdullah b. Ahmed, *Medâriku't-Tenzil ve Hakâiku't-Te'vil*, IV, 168. (*Mecmûatün Mine't-Tefâsîr*) Çağrı yay. İst. 1971. **Kurtubî**, Ebû Abdillâh Muhammed b. Ahmed, *el-Câmi' Li Ahkâmi'l-Kur'ân*, XI, 125. Kahire, 1935.

Bu âyet; nefesine, şehvetlerine, iş, güç ve dünya meşgalesine, oyun ve eğlenceye dalıp namazlarını kılmayanların cehennemde cezalarını çekeceklerini bildirmektedir. Çünkü dinin direği ve mü'minin miracı olan namazı kılmayan bir insan diğer dînî görevlerinde de gevşektir, günah bataklığına dalmış ve böylece nefesine zulmetmiştir demektir.

Namazı kılmayan kimse, namazın farz oluşuna inanmadığı ve namazı önemsemediği veya tembelliği ve ihmalkârlığı ya da unuttuğu için kılmamıştır.

Farz oluşuna inanmadığı ve önemsemediği için namazı kılmayan kimse mü'min olamaz çünkü bu kimse Allah'ın kesin emrine inanmamaktadır. Farz oluşuna ve önemine inandığı halde tembelliği, ihmalkârlığı ve meşguliyeti sebebiyle şer'î bir özrü olmadan namazını kılmayan kimse büyük günaha girmiştir. Bir kısmını aşağıda zikrettiğimiz hadislerin ifade ettiği asıl mana da budur:

من ترك صلاة العصر فقد حبط عمله

“Kim ikindi namazını terk ederse ameli boşa gider”²⁵

لا تتركوا الصلوة متعمدا فإنه من ترك الصلوة متعمدا فقد برئت ذمة الله ورسوله

“Namazı kasten terk etmeyin. Kim kasten namazı terk ederse, Allah'ın ve Resulünün zimmetinden beri olur”²⁶.

Peygamberimiz (a.s.), bir gün namazdan söz etmiş ve şöyle demiştir:”

من حافظ عليها كانت له نورا وبرهانا ونجاة يوم القيامة و من لم يحافظ عليها لم يكن له نورا ولا برهانا ولا نجاة و كان يوم القيامة مع قارون ز فرعون و هامان و ابي ابن حلف

“Kim namazına devam ederse bu namaz kıyamet gününde onun için (karanlığa karşı) nur, (doğruluğuna) delil ve (azaptan) kurtuluş olur. Kim namazına devam etmezse onun nuru, delili ve kurtuluşu olmaz. O kimse kıyamet gününde Karun, Firavun, Haman ve Übey İbn Halef ile beraber olur”²⁷.

Bu ve benzeri hadislerin zahiri, kasten namazı terk etmenin insanı küfre götürdüğünü ifade ediyor gibi anlaşılıyorsa da İslam alimleri, ancak namazın farz oluşunu inkâr ederek terk etmenin insanı küfre götüreceğini, bu ve benzeri hadislerin mü'minleri namazı terk etmekten sakındırmayı amaçladığını beyan etmişlerdir.²⁸ **İmam Malik** (ö.179/795) **Ebû Hanîfe** (ö.150/767) ve **İmam Şâfiî** (ö.204/819) bu görüştedir.

Bir müminin namazını kılmaması düşünülemez. Namazı kılmayan kimse, namazın farz oluşuna inanmadığı veya namazı önemsemediği veya tembelliği ve ihmalkârlığı ya da unuttuğu için kılmamıştır. Namazını vaktinde kılmayı unutan kimse, hatırlayınca hemen namazını kılar. Unutmasından dolayı bir vebal yoktur.²⁹ Farz oluşuna inanmadığı ve önemsemediği için namazı kılmayan kimse mümin değildir. Çünkü Allah'ın kesin emrine inanmamaktadır. Farz oluşuna ve önemine inandığı halde tembelliği, ihmalkârlığı ve meşguliyeti sebebiyle şer'î bir özrü olmadan namazını kılmayan kimse büyük günaha girmiştir. Büyük günah işleyen kimsenin inkâr, şirk, nifak ve tekzîp (âyetleri yalanlama) hariç diğer büyük günahları işleyen kimse kafir ve münafik olmaz, imandan çıkmaz. Bu kimse tövbe etmeden ölürse işi Allah'a kalır.

²⁵ Buhârî, Mevâkîtu's-Salâti, 15. I, 138.

²⁶ Ahmed, VI, 421.

²⁷ Ahmed, II, 169.

²⁸ Celâlüddîn es-Süyûtî, *Sünen-i Nesâi Şerhi*, I, 231-233. Nesâi'nin Sünen'i ile birlikte. Alâüddîn Abidîn el-Hediyyetü'l-Alâiyye, s.74. Kahraman Yay. İst. 1984. Seyyid Sabık, *Fıkhu's-Sünne*, I, 90-91 Mısır, tarihsiz

²⁹ Buhârî, Mevâkîtu, 37. I, 148. Müslim, Mesâcid, 309. I, 471. Ebû Dâvûd, Salat, 11. I, 303. Nesâi, Mavâkîtu, 52-54. I, 293, 295-296. İbn Mâce, Salat, 10. I, 227.. Ahmed, III,1000.

Allah, dilerse affeder, dilerse suçu nispetinde cezalandırır, sonra imanı sebebiyle cennetine koyar.³⁰

Namazlarını kılmayan insanlar, diğer günahlardan da korunamazlar³¹ işlediği günahlar kalbini karartır³² ve dinden soğumalarına sebep olabilir. Bu sebeple müminin beş vakit namazını ihlas ve huşu ile kılması gerekir.

Namazı Huşu İle Kılmak

Fıkıh ve ilmihal kitaplarında namazın kılınış şekli, farzları, vacipleri, sünnetleri ve âdâbı detaylarıyla birlikte anlatılmıştır.

Müslümanın Peygamberin öğrettiği şekilde günde beş vakit namazını kılması gerektiğini ortaya koymaktadır.

Allah'ın istediği şekilde maddî (Tevbe, 9/108) ve manevî (Maide, 5/56) kirlere arındıktan sonra,

فول وجهك شطر المسجد احرام

“Yüzünüzü Mescid-i Haram yönüne çevir” (Bakara, 2/144) ve “O’nu tekbir ile yüceltin” talimatlarına uyarak niyet edip Allah’ü ekber diyerek namaza başlayan, namazda sağa sola iltifat etmeyip sadece secde mahalline bakan, elleri, ayakları ve diğer uzuvlarını saygı ifadesi olarak güzel bir vaziyette tutan, dünya kelamı konuşmadan, vakar ve sükûnet içerisinde, kemal-i edeple;

فقرؤا ما تيسر من القرآن

“Kur’an’dan kolayınıza geleni okuyun” (Müzzemmil, 73/20),

يا ايها الذين امنوا اركعوا واسجدوا

“Ey müminler! Rükû edin, secde edin” (Hac,22/ 77) ve

فاذكروا الله كما علمكم ما لم تكونوا تعلمون

“Bilmediklerinizi size öğrettiği şekilde Allah’ı anın / namazı kılın” (Bakara, 2/239) emirlerine uyup, zihnini dünya işleri ile ilgili kuruntulardan kurtararak tam bir konsantre içerisinde namazlarını Allah için Peygamberin tarif ettiği şekilde kılan mümin **وقوموا لله قانتين** “Allah için kalkıp divana durun” (Bakara, 2/238) emrine uymuş ve

قد افلح المؤمنون الذين هم في صلواتهم خاشعون

“Kurtuluşa eren müminler namazlarında huşu içindedirler” (Müminun, 23/2) âyetinde zikredilen niteliğe sahip olmuş olur.

Peygamberimizin tarif ettiği şekilde mümin; güzelce abdestini alıp gönlü, bedeni ve uzuvlarıyla namaza hazırlanmalı, kıyamda dimdik, rükuda dümdüz durmalı, rükudan kalkınca belini tam doğrultmalı ve en az sübhanallah diyecek kadar beklemeli, secdede ellerini ve ayaklarını kibleye çevirmeli, iki secde arasında en az sübhanallah diyecek kadar kalmalı, dua, sure ve âyetleri güzelce ve doğru olarak okumalı, tadili erkâna, farz, vacip, sünnet ve müstehaplarına riayet ederek kemali edeple acele etmeden, itina ve ihlas ile beş vakit namazı kılmalıdır.

Namazın Cemaatle Kılınması

Beş vakit namazın cemaatle kılınması tek başına kılınmasından 27 derece daha sevaptır. Peygamberimiz (a.s);

صلاة الجماعة أفضل من صلاة الفرد بسبع وعشرين درجة

³⁰ İsmail Karagöz, a.g.e. s. 10-11.

³¹ Ankebut, 29/43

³² Mutaffifin, 83/14.

"Cemaatle kılınan namaz, ayrı kılınan namazdan yirmiyeydi derece üstündür"³³ buyurmuştur.

Peygamber Efendimiz hayatı boyunca cemaate imamlık yapmış, vefatına yakın hastalandığı zaman Hz. Ebubekr'i cemaate namaz kıldırmak için görevlendirmiş, kendisi de cemaate katılmıştır.

Peygamberimiz bir çok hadisinde namazların cemaatle kılınmasını tavsiye etmektedir:

لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي النَّدَاءِ وَالصَّفِّ الْأَوَّلِ، ثُمَّ لَمْ يَجِدُوا إِلَّا أَنْ يَسْتَهْمُوا عَلَيْهِ لَاسْتَهْمُوا وَلَوْ يَعْلَمُونَ مَا فِي التَّهَجِيرِ، لَاسْتَبَقُوا إِلَيْهِ. وَلَوْ يَعْلَمُونَ مَا فِي الْعَتَمَةِ وَالصَّبْحِ، لَأَتَوْهُمَا وَلَوْ حَبَوَا

"İnsanlar camide ilk safın sevabını bilselerdi, ön safta durabilmek için kura çekmekten başka yol bulamazlardı. Namazı ilk vaktinde kılmanın sevabını bilselerdi bunun için yarışarlardı. Yatsı namazı ile sabah namazının faziletini bilselerdi, emekleyerek te olsa bu namazları cemaatle kılmaya gelirlerdi."³⁴

«مَنْ صَلَّى الْعِشَاءَ فِي جَمَاعَةٍ، فَكَأَنَّمَا قَامَ نِصْفَ اللَّيْلِ وَمَنْ صَلَّى الصُّبْحَ فِي جَمَاعَةٍ، فَكَأَنَّمَا صَلَّى اللَّيْلَ كُلَّهُ»

"Kim yatsı namazını cemaatle kılarca, gece yarısına kadar namaz kılmiş sevabını alır, sabah namazını da cemaatle kılarca bütün geceyi namaz kılarak geçirmiş gibi sevap alır."³⁵

مَا مِنْ ثَلَاثَةٍ فِي قَرْيَةٍ وَلَا بَدْوٍ لَا تَقَامُ فِيهِمُ الصَّلَاةُ إِلَّا قَدِ اسْتَخَوَدَ عَلَيْهِمُ الشَّيْطَانُ . فَعَلَيْكُمْ بِالْجَمَاعَةِ ، فَإِنَّمَا يَأْكُلُ الذَّنْبَ مِنَ الْغَنَمِ الْقَاصِيَةَ

"Üç kişi bir köyde veya sahrada bulunur ve cemaatle namaz kılınmazsa, şeytan onlara hakim olur, öyleyse cemaatten ayrılma. Çünkü kurt ancak sürüden ayrılan koyunu kapar."³⁶

Bu hadisler beş vakit namazı cemaatle kılmanın önemine vurgu yapmaktadır. Müslüman zamin olduğu ve mazereti bulunmadığı sürece beş vakit namazı cemaatle kılmaya çalışmalıdır.

Sonuç

İnsanın yaratılış gayesi olan "ibadet" görevini yerine getirebilmesi için her şeyden önce iman etmesi, Allah ve Peygamberine itaat etmesi ve özellikle ibadetlerin başı olan beş vakit namazı saygı ve kemali edeple kılması gerekir. Bu Allah'ın kesim emridir. **Allah'ın bu emrine uyup namazını kılan** O'nun rızası ve cennetini kazanır; uymayan O'na isyan etmiş, büyük günaha girmiş, nefesine zulmetmiş ve kendisini ilahî cezaya maruz bırakmış olur.

³³ Buhârî, Ezân 30, I, 158.

³⁴ Buhari, Ezan, 9, I, 152. Müslim, Salat, 129. I, 454.

³⁵ Müslim Mesacid, 260. I, 454.

³⁶ Ebu Davud, Salat 47. No: 547. I, 371. Nesâî, İmamet 48. II, 106-107.